

AHİLİK TİYATRAL GÖSTERİ

DERLEME: Ali KOCAASLAN

DIŞ SES

Ahi Teşkilatının asırlar boyu etkili olmasının en önemli nedeni, sahip olduğu kendine özgü eğitim sistemidir. Kişiler, yeteneklerine uygun mesleklere yönlendirilip bu alanda liyakat sahibi oluncaya kadar eğitilirdi. Yamaklıktan ustalığa giden yolda, bilgi ve becerinin düzeyini ortaya koyan birtakım aşamalar vardı. Bu aşamaları geçmek için hem mesleki bilgi hem de iyi ve ahlaklı bir insan olma özellikleri gerekirdi.

Ahilikte esnaflığın üç mesleki derecesi vardı.

- Yamak ve çırak
- Kalfa
- Usta

Yamak ve çırak olmak için, on yaşından küçük olmamak gerekirdi. İki yıl çalışan yamak, yeterli bilgi ve beceriyi kazandığında çırak olurdu. Bunun için çırak adayının ustası, kalfaları ve velisi o mesleğin pirinin dükkânında bir araya gelir ve çırağa öğütlerini verip alacağı haftalık ücreti belirlerdi. Çırak olan bir çocuk mesleki bilgileri en temel düzeyde öğrenmiş sayılırdı.

Kalfa olmak için ise bir meslekte üç yıl çıraklık yapmak gerekirdi. Bu sürede gerekli beceriler kazanıldıktan sonra törenle kalfa unvanı verilirdi. Bu seviyedeki kişiler artık meslekleri ile ilgili her işi rahatlıkla yapabilirlerdi. Ustanın olmadığı yerde, ustanın yetkisine sahiplerdi. Yani gerektiğinde iş yerlerini ustalarının yerine yönetebilirlerdi.

Kalfalıkta da üç yıl çalıştıktan sonra kişiler, ustalık almaya hak kazanırdı ve Ahilikte önemli bir yeri olan ŞED KUŞANMA TÖRENİ ile ustalığa yükseltilirdi. Usta, kalfasının gerekli mesleki becerileri ustalık düzeyine getirdiğine inanırsa ona ustalığını teklif ederdi ve törenle ustalık verilirdi.

Ahi teşkilatında ustalık törenleri genellikle ilkbaharda yapılırdı: Tören sonrası esnaf şenliğine birlikte iştirak edilir, esnafın açtığı tezgâhlar ziyaret edilerek hayır dua yapılırdı. Esnafın ikramları kabul edilirdi.

Şimdi şed kuşanma ve pabucu dama atma oyununu izleyeceğiz. İyi seyirler.

ŞED KUŞATMA

OYUNCULAR:

Yiğit başı: Heyetin naibi, sözcüsü, düzen sağlayıcısı, heyetle adaylar arasında irtibatı sağlayan kişidir. Sakallı veya bıyıklı olabilir. Başında sarığı bulunur. Üzerinde yakasız gömlek ve yelek, belinde kuşak, ayağında şalvar pantolon bulunur. Ayaklarına yünlü çorap veya çedik giymiştir.

Ahi Baba: Sakallıdır. Başında gösterişli sarığı vardır. Yakasız gömlek üstüne cübbe giymiştir. Belinde kuşağı, ayağında şalvarı vardır. Ayaklarına yünlü çorap giymiştir.

Hoca Efendi: Cami imamı ya da kadıdır. Ahi baba gibi sakallıdır. Başında gösterişli sarığı bulunur. Yakasız gömlek üstüne cübbe giymiştir. Belinde kuşağı, ayağında şalvarı vardır. Ayaklarında yünlü çorap vardır.

Birinci Usta: Sakallı ya da bıyıklıdır. . Başında sarığı bulunur. Üzerinde yakasız gömlek ve yelek, belinde kuşak ve peştamal, ayağında şalvar pantolon bulunur. Ayaklarına yünlü çorap veya çedik giymiştir. Usta adayının ustasıdır.

İkinci Usta: Birinci usta gibi giyinmiştir.

Üçüncü Usta: Birinci usta gibi giyinmiştir.

Usta Adayı: Usta olacak kişidir. Ustası gibi giyinmiştir. Sakalsızdır. Bıyıksızda olabilir.

Bu kişiler oyun için yeterli olup istenirse sayıları artabilir. Buradakilerden sonrasının kıyafetleri usta adayı gibidir. Fes kullanılmaz. Başa giyilen sarık statü belirleyicidir. Bunlar sakallı, sakalsız, bıyıklı veya bıyıksızda olabilir. Konuşmaları yoktur. Oyuncuların hiç birinde çarık, ayakkabı bulunmaz. Oyunculardan hiç birisi kama, kılıç gibi silah olarak kullanılacak teçhizat, donanım bulundurmaz. Açıklamalar istenirse “dış ses” olarak verilebilir.

Yol kardeşleri: Usta adayının arkasında yer alır. 4 kişiden ibarettir.

Sandıkçibaşı: Sandık yanında bulunur. Ahi ocağının gelir-giderlerinden sorumludur.

Muhafızlar: Koruma görevlisi olarak uygun kıyafet ve teçhizatla kapı girişinde bulunurlar

SAHNE: Yerde U düzeninde 5 minder vardır. İkişer minder karşılıklı bir minder de U teşkil edecek şekilde ve ortadaki minder kapıyı karşıdan görecek biçimde dizilmiştir. Ortalarında kilim serilidir. Bir kenarda da sandık vardır.

Yiğit başı içeri girer, etrafı kontrol eder, minderleri, sandığın örtüsünü düzeltir. Çıkar.

Yiğitbaşı önde olmak üzere, ikişerli sıra halinde ahi baba haricinde heyet içeri girer. Yiğitbaşı dâhil tüm heyetin elleri göbek hizasında bağlı, başları hafif sağ öne doğru eğiktir. Yiğitbaşı orta minder hizasına kadar ilerler. Heyet oturacağı minder önüne gelmiştir. Yiğitbaşı arkasını dönmeden geri, geri gider. Yiğitbaşı heyetin arasından geçerken, heyet yiğitbaşına doğru döner. Heyet hizasını geçince durur. Ellerini iki yana açarak belinden öne doğru eğilirken kollarını her iki yana hafifçe açarak heyete oturmasını işaret eder. Heyet üyeleri kendilerine gösterilen mindere bağdaş kurarak otururlar. Heyet oturunca yiğitbaşı kapıyla heyet ortasında yüzü izleyenlere dönük olarak, elleri göbeğinde bağlı başı hafif sağ öne eğik olarak ayakta bekler. Ahi baba kapıdan içeri girer. Heyet ahi babayı görünce ayağa kalkar, ellerini göbek hizasında bağlar. Yiğitbaşı ve heyet elleri göbeğinde bağlı olarak belinden öne doğru eğilerek Ahi babayı selamlar. Ahi baba selamı aynı şekilde alır. Orta mindere doğru ilerlerken heyet hizasına gelince durur.

AHİBABA: (Sağ elini kalbinin üzerine doğru götürür) “Es selamü aleyküm ve berakatühü “ (diyerek heyeti selamlar.)

HEYET ÜYELERİ: Hep bir ağızdan: Ve aleyküm selam ve berakatühü (diyerek karşılık verirler.)

Ahi baba ortadaki mindere doğru ilerler. Heyet, vücutları ile takip eder. Ahi baba minder üzerine oturur, bağdaş kurar, cübbesinin eteklerini düzeltir ve heyete oturmalarını kollarını iki yana açarak işaret eder. Bunun üzerine heyet üyeleri bağdaş kurarak otururlar, cübbelerinin eteklerini düzeltirler.

AHİBABA: Hocam bir asri şerif lütfedin de gönlümüz şenlensin.

DIŞ SES : (Âşir; Bir şeyin on parçada biri, onuncu demek. Kısaca aşr veya aşr-ı şerif diyoruz. Aşr-ı şerif/aşr, Kur'an-ı Kerim'den bir bölümdür...)

Bildiği üzere Kur'an-ı Kerim'in tamamı altıyüz sahifedir. Her biri yirmi sahifelik otuz cüz'e ayrılmış, her cüz de kendi içinde beşer sayfalık, dört hizb'e bölünmüştür.

Her hizipte on parça vardır. Yarım sahife tutarında olan bu parçaların herbirine “âşir” denir. Her âşirde de beşte bir anlamına gelen “humus” vardır. Dolayısıyla Kur'an-ı Kerim'de 1500

civarında aşır mevcuttur, diyebiliriz. Âşır okuyan, Kur'an-ı Kerim'den on ayet kadar okuduğu için bu ad verilmiştir.)

Ahi baba ve heyet oturma şeklini değiştirerek dizleri üzerine otururlar.

HOCA EFENDİ: Asri şerifi seslendirir. Bitirince El Fatiha der. (Ahi baba ve üyeler ellerin duaya açarak içlerinden Fatiha okurlar. Ellerini yüzlerine sürerler.)

AHİBABA: Allah razı olsun. Hocam, ağzına diline sağlık.

HOCA EFENDİ: Bil cümle (diyerek sağ elini kalbinin üzerine götürür.)

Ahi baba bağdaş kurarak oturur. Heyet üyeleri de bağdaş kurarlar. Yiğitbaşı içeriye girer, sağ elini kalbinin üzerine götürerek belinden eğilir, heyete saygısını sunar. Doğrulur.

YİĞİTBAŞI: “Es selamü aleyküm ve berakatühü , ya mirim, ya pirim“ diyerek selam verir.

AHİBABA: Ve aleyküm selam ve berakatühü diyerek karşılık verir.

YİĞİTBAŞI: Hal şudur ki, terzi esnafımızdan bir mümin kardeşimiz uzun zamandır Fahrettin ustanın hizmetinde bulunmuş, şartlarını yerine getirmiş, hizmetini hora geçirmiştir. Fahrettin Usta dahi ustalık haklarını yerine getirmiş, bugün dahi siz azizlerin ve ustaların rızasıyla huzurunuzda kalfasına destur vermek ister. Ta ki helal kazançla çalışa, kalfasını çırağını uyara. Bu sadıklar hakkında ne buyurursunuz?

AHİBABA: (Ustalara ve hocaya danışır) Ne buyurursunuz? (Ustalar ve hoca başlarıyla onaylarlar. Ahibaba onayı alınca) Pek ala münasiptir. Davet edin gelsinler.

Yiğit başı dışarı çıkar. İçeri girdiğinde sağ elinde süpürge, sol elinde ibrik vardır. Öne doğru eğilerek selam verir, *[Birinci selamlama içeri girmek için izin almaktır.] heyetin önüne kadar gelerek tekrar selam verir. (İlerlerken sağ ayağı öne gider, sol ayak, sağ ayak hizasında durur. Sağ ayağı geçmez) [ikinci selamlama mahfile (toplantı yerine) kabul edildiği için teşekkür anlamına gelir.] [sulama ve süpürme yol açma anlamındadır.]* Her adımda, İbrikle su döker, süpürge ile süpürerek geri, geri gider. Burada sol ayak geri gider, sağ ayak sol ayağın hizasında durur. Kapıya geldiğinde eğilerek selam verir. Dışarı çıkar.

Yiğit başı içeri önde olmak üzere usta adayı ve yol kardeşi ile birlikte içeri girer. Usta adayı ve yol arkadaşının elinde tepsi ve üzerinde hediyeler vardır. *[Bu hediyeler orta sandığına, bugünkü adıyla dayanışma fonuna ve ustalar heyetine sembolik hediyelerdir.]* Yiğit başı beraberindekilerle birlikte heyet önüne ilerler. Bu arada usta adayının ustası (birinci usta) ayağa kalkarak yiğit başının yanına gelir. Yiğit başı orta sandığına verilecek hediyeleri tepside alarak birinci ustaya verir. Usta bunları sandığın üzerine bırakır. Yerine oturur. *[Sandığıbaşı rol alacaksa: Sandıkçıbaşı heyetle birlikte içeri girer. Sandık yanında bulunan mindere oturur. Konuşması olmadığı için heyet üyeleri ile birlikte hareket eder. Birinci ustanın buradaki rolünü oynar]* Yiğit başı tepside ahi babaya verilecek hediyeyi alarak saygılı bir şekilde ahi babaya doğru ilerler. Yanına gelince önünde eğilir. Hediyeyi öper gibi yaparak ahi babaya takdim eder. Ve

YİĞİT BAŞI: Size tuhfe *[armağan-hediye]* getirdik bu candan, hakir olur bu fakirin armağanı

AHİBABA: Allah razı olsun,(der hediyeyi kabul eder.)

Yiğit başı tepside diğer armağanları alarak hocaya ve ustalara öper gibi yaparak takdim eder. (Hoca ve ustalarda hediyeyi kabul ederek sağ ellerini kalplerinin üzerine götürürler. Tepside artanları da sandığın üzerine bırakır. Hediyelerin takdiminden sonra yiğitbaşı ve usta adayı ile yol kardeşleri selam vererek, arkalarını dönmeden geriye doğru hareketle, saygılı bir şekilde, ellerinde tepsiyle birlikte dışarı çıkarlar. Kapıya geldiklerinde bir daha selam verirler.)

Yiğit başı önde ve usta adayı ile yol kardeşleri ikişerli sıra haline içeri girerler. İkinci sırada bulunanların ellerinde tepsi ve üzerinde bohça vardır. *[Bu yürüyüşte, sol adım duygusallığı, sağ adım ise akli temsil etmektedir. Başparmakları üst üste bindirmekle, insanoğlunun genellikle bütün işlerine hislerinin tesiri altında başladığı, ama yetişip olgunlaştıkça aklını kullandığı, hislerine yardımcı kıldığını, iyiyi, güzeli, doğruyu, hayırlıyı bulabildiğini şeklen ifade etmiş olmaktadır.]* Yiğit başı ve arkasındakiler sol adımla başlarlar. Sağ ayak sol ayak hizasına geldiğinde sağ ayak başparmağı sol

ayak başparmağının üzerine değdirilerek yere basılır. Bu şekilde en az üç adım atılarak heyete yaklaşılır. Heyet önüne gelince;

YİĞİTBAŞI: Mefail-ü mevcudat, Hazreti Muhammet Mustafa'ya salâvat.

HEP BİRDEN: Allahumme salli ala seyyidina Muhammedin nebiyi ümmi ve ala alihi ve sahbihi ve sellim (salavatı şerifi 3 kez söylenir)

Salavat bitince yiğitbaşı usta adayının sol yanına geçer, Usta adayı yol kardeşi ve yiğitbaşı arasındadır. Yiğitbaşının sağ eli ve yol kardeşinin sol eli usta adayının omzundadır. Usta adayının elleri göbük hizasında bağı, başı hafif sağ öne eğik durumda beklemektedir. Arkadaki iki yol kardeşi de ellerindeki tepsiyle birlikte dizleri üzerinde yere otururlar.

AHİBABA: Ey yiğit başı! İcazetini almak istediğiniz kalfa evladımız bu kişimidir? Kimlerdendir? Hangi meslektendir?

Yiğitbaşı: Evet ya şeyhim. Bu kalfa kardeşimizdir. Oduncuoğulları'ndan Mustafa oğlu Rıza'dır. On yıldan beri Mehmet ustanın yanında yetişendir. Terzilik mesleğindedir.

AHİ BABA: Mesleğindeki ehliyeti sabit olmuşmudur?

YİĞİTBAŞI: İşlerinden bir numuneyi beraberinde getirdik.

AHİBABA: Ortaya getirilsin, üstatlarına da gösterilsin.

Yiğitbaşı arkada oturanlardan tepsi alarak saygılı bir şekilde heyete doğru ilerler. Ahi babanın önüne geldiğinde tepsi yere bırakır, bohçayı açar, içindekini ahi babaya sunar. Ahi baba numuneyi inceler, incelemesi bitince eliyle ustaları işaret eder. Yiğit başı numuneyi sıra ile ustalara ve hocaya uzatır. Ustalar ve hoca numuneyi dikkatle inceler, yiğitbaşına verirler. Uygunluğunu ahibabaya başlarıyla işaret ederler. Son usta da incelemesini bitirdikten sonra yiğitbaşı numuneyi bohça üzerine koyar, bohçayı kapatır. Bohça tepsi üzerindedir. Tepsiyi alarak heyete arkasını dönmeden geriye doğru gider. Numune tepsisini arkada oturanlara verir. Sonra elini sağ elini usta adayının sol omzuna koyar.(bekler)

AHİBABA: Davranışları, dünya işleri, insanlığı için ne dersin?

YİĞİT BAŞI: İyiliklerine yol kardeşleri şahittir, huzurunuzda çekilsin, öte yandan ustası dahi hem şahittir, hem kefilidir.

AHİBABA: Pekil Ahiret işleri için ne dersin.

YİĞİTBAŞI: Biz onu hak yolunda, dininde, diyanetinde biliriz. Ancak iç yüzünü Allah bilir.

AHİ BABA: Ey azizler! Bu yiğidin gönlündeki isteğe ne buyurursunuz? İşin açmasına, ehli şed olmasına, ustalar arasına girmesine mahal görürmüsünüz?

USTALAR: (hep birden) Mahaldir. Mübarek olsun.

AHİ BABA: Allah razı olsun.

Ahi baba ayağa kalkar. Ustalar heyeti de ayağa kalkarlar. Ahi baba Usta adayının yanına gelir. Onu ustalar heyeti de takip eder. Ustalar heyetindekiler ellerini göbük hizasında bağlamıştır. Usta adayının karşısında ahi baba, ahi babanın arkasında ustalar heyeti yerini alır.

AHİBABA: Ey oğul! Can ve gönül kulağınla dinle.

Bunun üzerine usta adayı elleri göbeğinde bağı vaziyette beklemekte iken, durumunu bozmadan yalnızca ellerini yavaşça oynatarak yukarı doğru kaldırır ve sağ eli ile sol kulak memesini, sol eli ile de sağ kulak memesini tutar.

AHİBABA:(devamla) Ustalığa destur almak istersin. Mesleğindeki ehliyetini kendi işinle ispatladın. Ustan, yol kardeşlerin seni övdüler. Ustalığa layık gördüler. Dünya davranışlarında sana kefil oldular. Ahiret işlerinde de seni hak yolunda yürür, dinini diyanetini bilir söylediler. Memnun oldum. Mütahassis oldum. Yüce mevlamızdan cümle mümin kulları ile birlikte senide dünya ve ahiret nimetlerine kavuşturmasını niyaz ederiz. Oğul! Gerekir ki güzel ahlaktan, akliselimden dışarı adım atmayasın. Nefsine ve şeytana uymayasın. Farzları eda edip sünnetleri kocatmayasın. Elinle

kolladığını götürmeyesin. Kimsenin ehline helaline hıyanet gözüyle bakmayasın. Kimin ayıbını görseñ örtesin. Kimseye kibir buğuz etmeyesin. Bir elinin kazancını dünya işlerine, diğere elinin kazancını ahiret için fakire fukaraya sarf edesin. Ey oğul! Bu şartları kendine vacip kıldın mı? (Usta adayı evet anlamında belinden öne doğru hafifçe saygıyla eğilir, doğrulur.) Allah razı olsun. El bizden, destur Allahtan. Haydi! Allah mübarek etsin.

Yiğitbaşı ve yol kardeşi ellerini usta adayının omzundan indirir, Ellerini göbekte hizasında bağlarlar, başları hafifçe sağ öne eğik durur. Usta adayı durumunu bozmadan bekler.

HEP BİRDEN: Allahumme salli ala seyyidina Muhammedin nebiyi ümmi ve ala alihi ve sahbihi ve sellim (salâvatı şerifi söylenir) Salâvat bitince;

AHİBABA: Oğul! Hak al, hak ver. Kimseye dediğinden eksik vermeyesin ki Allahü teaala ömrüne ve kazancına bereket versin. Her ne zaman teraziye eline alasın, ahiret terazisini anmak gerekir. Bilesin ki helale fesat, şüpheye itap, harama azap olsa gerekir. Haydi, oğul buna göre işin birlik göresin.

HEP BİRDEN: "Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber, lâ ilahe illalâhu vallahu ekber, Allahu ekber ve lillahi'l-hamd. (Diyerek tekbir getirilir. Peştamal bağlaması bitene kadar tekbir getirmeye devam edilir.)

Tekbirin başlamasıyla birlikte usta adayı ellerini yavaşça göbekte hizasına indirir. Birinci usta, adayının belindeki peştamalı kuşağını çözer. Yol arkadaşlarının elindeki tepside bulunan peştamalı alır. Üç defa bağlar, çözer. Dördüncüde bağlar, bırakır. Bu arada tekbirde bitmiştir veya bitinceye kadar ellerini göbekte hizasında bağlar, bekler.*[Burada peştamalı üç defa bağlanıp üç defa çözülmesi ahilik felsefesini yansıtan üç kapının kapandığını, eline, beline, diline sahip ol. Diğer taraftan da üç kapının açıldığını kapını, sofranı, gönlünü açık tut. Anlamındadır. Dördüncü bağlamada düğümün çözülmeyip hemen ikinci düğümün atılması yeni ustanın son nefesine kadar vicdanını kendi üzerinde gözcü tuttuğunu, hemen ikinci düğümün atılması bu gözcülüğün bir daha bozulmaması şeklinde yorumlanmaktadır.]*

USTA: Bismillahi el fakik, vel hamdülillahi aleyke.

DİĞERLERİ:(hep birden) Allahü Ekber.

USTA: Ya Hazreti Cebrail

DİĞERLERİ:(hep birden) Allahü Ekber.

USTA: Ya Hazreti Muhammed Mustafa

HEP BİRDEN: Allahumme salli âlâ seyyidina Muhammedi-ninnebiyyi ümmiyyi ve ala alihi ve sahbihi ve sellim (salavatı şerifi 3 kez söylenir)

Salavtı şerif bitince;

USTA: Ya şeyhim; Bu bu evladımızı, aklımızın erdiği, gücümüzün yettiği kadar mükemmel yetiştirmeye çalıştık. Lütfu ilahiye muvaffak olduğumuza inanırız. Bizleri bu günlere yetiştiren rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun. Biz bu evladımızın mesleğimizi sürdürüp şereflendireceğine, vatanına, milletine hayırlı işle yapacağına, dinine, diyanetine bağlı olacağına inanıyoruz. Üzerine geçmiş haklarımız var ise huzurlarınızda helallik dileriz.

USTA ADAYI: Benim ustamda hiçbir hakkım yoktur. Ustamın bende hakkı olmalıdır. Ustam bana velinimetlik yaptı. Allah ustamdan da sizlerden de razı olsun.

USTA: Ey oğul! Taşı tut altın olsun, tuttuğun işlerde hayır göresin, gelmiş geçmişler, pirlere, erenlere şefaataçın olsun. Hakkımız var ise helali hoş olsun.

Bak oğul! Âlimlerin dediklerini, kâhyaların öğütlerini ve dahi benim sözlerimi tutmaz isen, ana, baba, hoca, usta hakkına riayet etmez isen Allahın emir ve yasaklarını yerine getirmez isen ahiret günü şu iki elim yakanda olsun. Harama bakma, haram yeme ve içme. Doğru, sabırlı ve dayanıklı ol. Yalan söyleme. Büyüklerinden önce söze başlama. Kimseyi kandırma. Kanaatkâr ol. Dünya malına tamah etme. Yanlış ölçme. Eksik tartma. Kuvvetli ve üstün durumda iken af etmesini, hiddetti iken yumuşak davranmasını bil. Ve kendin muhtaç iken bile başkalarına verecek kadar cömert ol.

(Şu iki elim dediğinde ellerin kaldırarak yakasından tutmaya çalışırken usta adayı ustasının ellerine sarılır ve öper. Ustası adayın anlından öper. Usta, yiğitbaşı, usta adayı ve yol arkadaşları sırayla ahi babanın elinden öperler. Hep birlikte heyet yanında otururlar. Usta adayı oturmadan önce ahi babanın, sonra sırayla ustalar heyetindekilerin, ustasının, yiğitbaşının ellerinden öper. Yol arkadaşlarıyla kucaklaşır.

Yiğit başı yeni usta ile yol kardeşlerini hizaya sokar. Ön cepheleri heyete dönük olarak sağ elleri kalp üzerinde bellerinden eğilerek geriye doğru giderler. Kapıdan çıkarlar. İlk adayın peştamal kuşanma töreni sona ermiştir. Heyet yerlerine geçer. Ahi babanın oturması beklenir. Ahi baba oturunca diğerleri de otururlar.

PABUCUN DAMA ATILMASI

Yiğitbaşı içeri girer.

YİĞİTBAŞI: Hal şudur ki, ayakkabıcı esnafımızdan bir mümin kardeşimiz uzun zamandır Selim ustanın hizmetinde bulunmuş, şartlarını yerine getirmiş, hizmetini hora geçirmiştir. Selim Usta dahi ustalık haklarını yerine getirmiş, bugün dahi siz azizlerin ve ustaların rızasıyla huzurunuzda kalfasının ısrarı üzerine destur vermek ister. Ta ki helal kazançla çalışa, kalfasını çırağını uyara. Bu sadıklar hakkında ne buyurursunuz?

AHİBABA: (Ustalara ve hocaya danışır) Ne buyurursunuz? (Ustalar ve hoca başlarıyla onaylarlar. Ahibaba onayı alınca) Pek ala münasiptir. Davet edin gelsinler.

Yiğit başı dışarı çıkar. İçeri girdiğinde sağ elinde süpürge, sol elinde ibrik vardır. Öne doğru eğilerek selam verir, [Birinci selamlama içeri girmek için izin almaktır.] heyetin önüne kadar gelerek tekrar selam verir. (İlerlerken sağ ayağı öne gider, sol ayak, sağ ayak hizasında durur. Sağ ayağı geçmez) [ikinci selamlama mahfile kabul edildiği için teşekkür anlamına gelir.] [sulama ve süpürme yol açma anlamındadır.] Her adımda, İbrikle su döker, süpürge ile süpürerek geri, geri gider. Burada sol ayak geri gider, sağ ayak sol ayağın hizasında durur. Kapıya geldiğinde eğilerek selam verir. Dışarı çıkar.

Yiğit başı içeri önde olmak üzere usta adayı ve yol kardeşi ile birlikte içeri girer. Usta adayı ve yol arkadaşının elinde tepsi ve üzerinde hediyeler vardır. [Bu hediyeler orta sandığına, bugünkü adıyla dayanışma fonuna ve ustalar heyetine sembolik hediyelerdir.] Yiğit başı beraberindekilerle birlikte heyet önüne ilerler. Bu arada usta adayının ustası (birinci usta) ayağa kalkarak yiğit başının yanına gelir. Yiğit başı orta sandığına verilecek hediyeleri tepside alarak birinci ustaya verir. Usta bunları sandığın üzerine bırakır. Yerine oturur.[Sandıçıbaşı rol alacaksa: Sandıçıbaşı heyetle birlikte içeri girer. Sandık yanında bulunan mindere oturur. Konuşması olmadığı için heyet üyeleri ile birlikte hareket eder. Birinci ustanın buradaki rolünü oynar] Yiğit başı tepside ahi babaya verilecek hediyeyi alarak saygılı bir şekilde ahi babaya doğru ilerler. Yanına gelince önünde eğilir. Hediyeyi öper gibi yaparak ahi babaya takdim eder. Ve

YİĞİT BAŞI: Size tuhfe (armağan-hediye) getirdik bu candan, hakir olur bu fakirin armağanı

AHİBABA: Allah razı olsun,(der hediye kabul eder.)

Yiğit başı tepside diğer armağanları alarak hocaya ve ustalara öper gibi yaparak takdim eder. Hoca ve ustalarda hediye kabul ederek sağ ellerini kalplerinin üzerine götürürler. Tepside artanları da sandığın üzerine bırakır. Hediyelerin takdiminden sonra yiğitbaşı ve usta adayıyla, yol kardeşleri selam vererek, arkalarını dönmeden geriye doğru hareketle, saygılı bir şekilde, ellerinde tepsiyle birlikte dışarı çıkarlar. Kapıya geldiklerinde bir daha selam verirler.

Yiğit başı önde ve usta aday ile yol kardeşleri ikişerli sıra haline içeri girerler. İkinci sırada bulunanların ellerinde tepsi ve üzerinde bir çift ayakkabı vardır. [Bu yürüyüşte, sol adım duygusallığı, sağ adım ise akli temsil etmektedir. Başparmakları üst üste bindirmekle, insanoğlunun genellikle bütün işlerine hislerinin tesiri altında başladığı, ama yetişip olgunlaştıkça aklını kullandığı, hislerine yardımcı kıldığını, iyiyi, güzeli, doğruyu, hayırlıyı bulabildiğini şeklen ifade etmiş olmaktadır.] Yiğit başı ve arkasındakiler sol adımla başlarlar. Sağ ayak sol ayak hizasına geldiğinde sağ ayak başparmağı sol ayak başparmağının üzerine değiştirilerek yere basılır. Bu şekilde en az üç adım atılarak heyete yaklaşılır. Heyet önüne gelince;

YİĞİTBAŞI: Mefail-ü mevcudat, Hazreti Muhammet Mustafa'ya salâvat.

HEP BİRDEN: Allahumme salli ala seyyidina Muhammedin nebiiyi ümmi ve ala alihi ve sahbihi ve sellim (salavatı şerifi söylenir)

Salavat bitince yiğitbaşı usta adayının sol yanına geçer, Usta aday yol kardeşi ve yiğitbaşı arasındadır. Yiğitbaşının sağ eli ve yol kardeşinin sol eli usta adayının omzundadır. Usta adayının elleri göbek hizasında bağlı, başı hafif sağ öne eğik durumda beklemektedir. Arkadaki iki yol kardeşi de ellerindeki tepsiyle birlikte dizleri üzerinde yere otururlar.

AHİBABA: Ey yiğit başı! İcazetini almak istediğiniz kalfa evladımız bu kişimidir? Kimlerdendir? Hangi meslektendir?

Yiğitbaşı: Evet ya şeyhim. Bu kalfa kardeşimizdir. Kesecilerden Mehmet oğlu Kerim'dir. On yıldan beri Selim ustanın yanında yetişendir. Ayakkabıcılık mesleğindedir.

AHİ BABA: Mesleğindeki ehliyeti sabit olmuşmudur?

YİĞİTBAŞI: İşlerinden bir numuneyi beraberinde getirdik.

AHİBABA: Ortaya getirilsin, üstatlarına da gösterilsin.

Yiğitbaşı arkada oturanlardan tepsi alarak saygılı bir şekilde heyete doğru ilerler. Ahi babanın önüne geldiğinde tepsi yere bırakır, ayakkabıları ahi babaya sunar. Ahi baba numuneyi inceler, incelemesi bitince eliyle ustaları işaret eder. Yiğit başı numuneyi sıra ile ustalara ve hocaya uzatır. Ustalar ve hoca numuneyi dikkatle inceler, yiğitbaşına verirler. Numuneyi beğenmediklerini mimikleri ile belli edip, ahi babaya başlarıyla işaret ederler. Son usta da incelemesini bitirdikten sonra yiğitbaşı numuneyi tepsi üzerine koyar. Tepsiyi alarak heyete arkasını dönmeden geriye doğru gider. Numune tepsisini arkada oturanlara verir. Sonra elini sağ elini usta adayının sol omzuna koyar.(bekler) Ahi baba ve heyet kendi arasında müzakerede bulunur. Birbirlerine danışır.

AHİBABA: Ey Yiğit Başı! Kunduracı kalfasını yapmış olduğu ürün heyetimizce kalitesiz görüldü bu yüzden ki, kalfanın ustalığa yükselmesine icazetimiz yoktur. İbreti âlem için, yapılan pabuçlar dama atıla...

Bunu üzerine Yiğitbaşı, usta aday ve yol kardeşleri edeplerini bozmadan geri çıkarlar. Dışarıya çıkıldığında yiğitbaşı ayakkabıları alır ve bir evin damına fırlatır.

Yiğitbaşı içeri girer.

YİĞİTBAŞI: Ya Şeyhim, ya erenler, heyete ileticeğimiz konu kalmamıştır. Esnaf şenliğimize buyurun.

GÖSTERİ BİTER. SAHNE DIŞINDAKİLER SAHNEYE GELEREK HEP BİRLİKTE İZLEYİCİLERİ SELAMLAR...

DERLEME: Aİİ KOCAASLAN